

עפ"ת 50943/08/16 - סייד מעירגי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
עפ"ת 50943-08-16 מעירגי נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופטת נאוה בכור
המערער
סייד מעירגי
נגד
המשיבה
מדינת ישראל

08 מרץ 2017

נוכחים:

המערער וב"כ עו"ד שלומי בר

ב"כ המשיבה - עו"ד טובי הראל

פסק דין

1. בפניי ערעור על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה בפתח תקווה (כב' הש' מגי כהן) מיום **15.8.16** בתיק 3883-06-15, שלאחר הרשעת המערער בגין נהיגה בזמן פסילה, ללא ביטוח ובמהירות מופרזת, השית על המערער עשרה חודשי מאסר בפועל תוך הפעלת עונש מאסר מותנה בן 7 חודשים בחופף, עשרה חודשי מע"ת למשך 3 שנים, 24 חודשי פסילה בפועל, שלושה חודשי פסילה על תנאי, והתחייבות ע"ס 10,000 ₪ למשך 3 שנים.

2. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום **10.2.15** נדון המערער בתיק 3375-07-14 בבית דין השלום לתעבורה בין היתר לפסילה בת 6 חודשים.

במועד זה, הפקיד המערער את רישיון הנהיגה שלו במזכירות בית המשפט.

ביום **12.6.15** נהג המערער ברכב פרטי בכביש 431, לכיוון מערב, במהירות מופרזת של 177 קמ"ש בעוד המהירות המקסימלית המותרת בכביש הינה 110 קמ"ש.

3. בדיון יום 10.11.16 - ולאחר שנדרשתי לטיעוני הצדדים - הוריתי על קבלת תסקיר מעודכן בנוגע למערער.

מתסקיר שירות המבחן בעניינו של הערער מיום **29.1.17** עולה כי הינו בן 23, רווק, בעל 9 שנות לימוד המתגורר בבית הוריו במזרח ירושלים בשכונת "ראס אל עמוד", ועובד בגינון עם דודו.

המערער נולד למשפחה המונה את הוריו ושמונה ילדים בגילאי 10-28, והוא השלישי בסדר הלידה. אביו היה מכור לסמים בעברו ועבר תהליכי גמילה ומאז 1998 אינו משתמש בסמים. האב אינו עובד בשנים האחרונות מסיבות בריאותיות והאם אינה עובדת מחוץ לבית.

עם שני ההורים תאר קשר משמעותי.

סיים 9 שנות לימוד ונשר מלימודיו על רקע צורך לסייע בפרנסת המשפחה וקשיים לימודיים משמעותיים, והוא אינו יודע קרוא וכתוב.

הוא עבד לאורך השנים בשיפוצים באופן מזדמן ובתחום הגינון עם דודו, המגלה דאגה רבה כלפיו ועמד עמד בקשר עם השירות בניסיון לסייע למערער במהלך ההליך המשפטי הנוכחי.

מגיליון רישומו הפלילי עולה כי בעברו הרשעה קודמת אחת משנת 2015 בגין ניסיון לתקיפה סתם, והושת עליו מאסר מותנה וקנס.

מגיליון רישומו התעבורתי עולה כי **בשנת 2013** נדון בגין עבירת נהג חדש שהסיע יותר משני נוסעים ללא מלווה ונדון בין היתר לפסילת רישונו ל-60 ימים, **ובשנת 2014** נדון לקנס בגין עבירת עצירה המפריעה לתנועה.

כמו כן ביום **10.2.15** נדון בגין נהיגה בזמן פסילה לעונש מותנה ולפסילה בפועל בת 6 חודשים ופסילה על תנאי.

הופנה לראשונה לשירות במסגרת מעצר במ"ת 3885-06-15 בבימ"ש השלום תעבורה בפתח תקווה, והשירות התרשם דאז כי הוא מאופיין בקווי אישיות בלתי בשלים ומתקשה לבחון באופן מעמיק את התנהלותו ומניעה.

עוד עלה כי הוא משתמש באופן מזדמן בחומרים ממכרים מסוג חשיש ואלכוהול, ורמת הסיכון בעניינו הוערכה כגבוהה.

השירות המליץ על שחרורו למעצר בית בפיקוח הוריו וצו פיקוח מעצר והוא שוחרר למעצר בית מלא ללא פיקוח.

המערער הופנה שנית לשירות במסגרת פל"א 3883-06-15 בבימ"ש השלום תעבורה בפתח תקווה ובמהלך האבחון התרשם השירות כי הוא מגלה אחריות ביחס לעבירות אולם מתקשה לראות באופן מעמיק את המניעים להתנהגותו ולראות בה כדפוס חוזר ומכשיל.

הוא שולב בסדנה פסיכו חינוכית בתחום התעבורה בשיתוף עמותת "אור ירוק", לקח חלק באופן חיובי, וחווה אותה כגורם מעצים עבורו.

השירות העריך כי ענישה של מאסר בפועל עלולה להוות גורם מדרדר בעבורו, והומלץ על להטיל עליו עבודות שירות וצו מבחן.

השירות מציין כי נפלה טעות כאשר לא עמדה לנגד עיניו עובדת היותו נתון תחת עונש מותנה בן 7 חודשים, ולא מתאפשר לממשו בדרך של עבודות שירות.

גזר הדין בעניינו נדחה והמערער המשיך השתתפותו בסדנה ומסירת בדיקות שתן לאיתור שרידי סם. אחת משתי הבדיקות שמסר בשירות נמצאה חיובית לסם מסוג חשיש והשירות ראה לנכון להמליץ על תקופת דחייה נוספת לצורך סיוע בייצוב מצבו ומתן הזדמנות שיקומית נוספת.

מגזר הדין מיום **15.8.16** עולה כי על המערער הוטל עונש מאסר בפועל בן 10 חודשים, פסילת רישיון פסילה על תנאי, מע"ת והתחייבות כספית.

לצורך עריכת התסקיר שב השירות ושוחח עם המערער והוא נדרש למסור שתי בדיקות נוספות לאיתור שרידי סם.

במהלך השיחה עמו והדגיש את האחריות שמקבל ביחס לעבירות והחרטה שחש בעקבות מעשיו. ניכר כי להליך המשפטי הנוכחי ישנו אפקט הרתעתי משמעותי ביחס למערער.

השירות התרשם כי הוא מגלה נכונות להמשיך ולנהל את חייו באורח נורמטיבי וללא מעורבות פלילית כאשר מאז מתן גזר הדין ועד כה עובד באופן רציף ויציב אצל דודו בתחום הגינון.

בשיחה עם דודו של המערער עלה כי רואה באופן חיובי את תפקודו, המשכים לעבודה עמו מדי יום בשעה 5:30 בבוקר ועבד עמו ברצף עד שעה 16:30. לאחר שעות העבודה מסר כי המערער עוזר בעבודות הבית בבית הוריו ובית דודו, וכן עסוק בפעילות ספורטיבית.

הדוד הדגיש כי המערער עבר שינוי חיובי משמעותי, ניתק קשרים שליליים ומקדיש זמנו לעבודה ולסיוע בבית. עוד עלה כי המשפחה מעוניינת בנישואיו ורואה בו מתאים וראוי כגורם נוסף המצביע על מפנה שחל בהתנהגותו.

שתי בדיקות נוספות לאיתור שרידי סמים אשר מסר המערער בשירות נמצאו נקיות משרידי הסם.

השירות התרשם כי המערער מגלה רצון לתפקד באורח נורמטיבי ולהימנע ממעורבות עבריינית נוספת. השירות התרשם עוד מכנות מאמציו, כאשר לצד זה עולה כי קיים אצלו קושי להתבונן באופן מעמיק על קשייו השונים ועל מניעים תוך נפשיים שעומדים ברקע למעורבותו הפלילית, ובכלל זה שימוש מזדמן בסמים בעברו.

השירות רואה בכך דפוס הגנתי מסוים שייתכן כי הוא נעזר בו על מנת לשמור על תפקוד יציב. להערכת השירות, הוא יוכל להסתייע במסגרת טיפולית ארוכת טווח על מנת לבחון את המניעים להתנהגותו.

לצד זה, מתרשם השירות כי מגלה כוחות ביחס לתפקודו התעסקותי וליכולת להיעזר בשירות שמצאה ביטויה בהתמדה וברמת מחויבות טובה שגילה ביחס לסדנה בתחום התעבורה.

כמו כן התרשם השירות כי ההליך המשפטי יצר אצל המערער הרתעה.

לאור האמור, חזר השירות על ההערכה כי ענישה של מאסר בפועל עלולה להוות גורם מדרדר עבורו כיוון שייחשף לגורמים עבריינים בהיותו אישות בלתי מגובשת בשלב זה בחייו, העלולה להוות עבורו גורם סיכון לרצידיביזם.

על כן המליץ השירות להימנע מענישה מחמירה זו, חרף חומרת העבירות שביצע בהיותו נתון תחת עונש מותנה.

בנוסף, המליץ השירות להאריך את תקופת התנאי שהוטלה עליו ובכך לאפשר לו הזדמנות להתמקם באופן נורמטיבי בחברה, תוך פיקוח על מצבו במסגרת צו מבחן ושילובו בהליך שיקומי, למשך שנה וחצי.

במהלך תקופת המבחן יפעל השירות לשלב את המערער בקבוצה טיפולית ייעודית לצעירים לאורך מספר חודשים, ולאחר מכן בסדנת "חוק ומשפט" שתתקיים בשנת הלימודים הבאה באוניברסיטה העברית בשיתוף עם השירות, כשהמערער ידרש להמשיך למסור בדיקות שתן.

כמו כן ממליץ השירות על הטלת ענישה של **צו של"צ** כגורם חינוכי ומוחשי של גמול על מעשיו, בהיקף של 300 שעות במסגרת מתנ"ס ב"ואדי ג'וז" במחלקה לקידום נוער בתפקידי תחזוקה וגיבון.

4. מטעוני המערער עולה כי המערער היה עצור עד ליום **6.7.15 ומאז ועד לגז"ד שהה במעצר בית מלא במשך שנה וחודש.**

בבימ"ש קמא הוגשו **שלושה תסקירים** בעניינו שתיארו מסלול מרשים של שיקום והפנמה אולם מעבר לאזכור שטחי- הם אינם מקבלים התייחסות בגזר הדין.

מתסקיר ראשון מפברואר 2016 - התרשם השירות שהמערער מגלה אחריות, מכיר בכך ששגה, אך מתקשה להבין את המניעים להתנהגותו. הומלץ על הטלת עבודות שירות וכן נמצא מתאים להשתלב בסדנה טיפולית בשיתוף עמותת "אור ירוק".

בתסקיר שני ממאי 2016 - המערער החל להשתתף בסדנה הנ"ל באופן חיובי והשירות חזר על המלצתו.

בתסקיר שלישי מיולי 2016 - המערער סיים את הסדנה בהצלחה, חש מועצם, אולם אחת מבדיקות השתן חזרה עם שרידי סם קנאביס, והתבקשה דחיה של 3 חודשים נוספים.

בכל התסקירים חזר השירות על הקביעה כי שלוחתו של המערער למאסר תביא להתדרדרות במצבו.

בשלב זה סרב בימ"ש קמא לדחות את הדיון פעם נוספת ולקבל תסקיר משלים, ומגזר הדין עולה - כי אף לא ייחס משקל לאמור בתסקירים בדבר הנתונים החיוביים בעניינו של המערער, הדרך שעשה, והשפעה ההרסנית של מאסר בעניינו.

טעה בימ"ש שלא מצא כי במקרה זה קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הארכת התנאי בעניינו.

גזר הדין אינו מתייחס כלל לאינטרס שיקום של המערער, לא כל שכן לאפשרות חריגה ממתחם הענישה משיקולי שיקום בהתאם לתיקון 113 לחוק.

בימ"ש קמא התעלם משיקולים לקולא של המערער, ובכלל זה - מגילו הצעיר, הודאתו וחיסכון זמן שיפוטי, נסיבות משפחתיות, לסיום הסדנה, להתקדמות שעשה בתקופת הדחייה וכן לעובדה כי שהה במעצר ממשי במשך חודש, ושהייה במעצר בית מלא משך 13 חודשים.

בנוסף, לא ייחס בימ"ש קמא משקל להשפעה ההרסנית של המאסר על המערער נוכח גילו הצעיר ומההתדרדרות שעלולה להתרחש בחייו.

ככל שלא ניתן לבצע עבודות שירות לאור מע"ת בר הפעלה, היה על בימ"ש קמא להפנות את המערער לגיבוש תוכנית של"צ.

התסקירים יוצרים ציפייה לגיטימית וטבעית שלמאמציו יהיה פרי. המערער עובד בגננות והוא בתהליך חיובי.

העבירה היא מלפני שנה וחצי, הוא לא ריצה מאסר. הוא לא בעל תפיסה עבריינית מתוככמת.

מתסקיר משלים שנערך בשלב הערעור - עולה שנתן בדיקות שתן נקיות.

העבירה בוצעה כשהיה בן 22, ועבר הליך טיפולי ממושך הכולל השתתפות בקבוצות, כששירות המבחן קובע שיש להתקדמות משמעותית. יש לו יציבות תעסוקתית, עובד החל מ-05:30, ועוזר גם בבית, והשירות המליץ על שילובו בקבוצה טיפולית ייעודית לצעירים וגם בקבוצה סדנת חוק ומשפט שתתקיים באוני' העברית, ושל"צ בהיקף של 300 שעות.

על כן יש להעדיף את האלמנט השיקומי, העונש הראוי לו אינו מאסר בפועל.

כמו כן, עונש הפסילה של שנתיים שהשית על המערער הינו חמור ולא מידתי, לגביו לא קבע בימ"ש קמא מתחם ענישה והטיל עונש ללא נימוק.

לאור האמור, יש לקבל את הערעור תוך ביטול המאסר בפועל והארכת המע"ת תחתיו, או לחילופין - לקצר את

משך המאסר בפועל, ולקצר את תקופת הפסילה.

5. מטיעוני המשיבה עולה כי תיקון 113 מדבר על עיקרון מנחה של הלימה.

במקרה דנן, לצורך הארכת מאסר על תנאי יש צורך בנימוקים מיוחדים.

השירות אמון על שיקום הנאשם בעוד שביהמ"ש אמון גם על אינטרס ציבורי, וכאשר מדובר במערער שנהג בפסילה, במהירות של 177 קמ"ש כשיש לו מע"ת בר הפעלה- אין מקום לשיקום.

המערער מסר בדיקת סמים לא נקייה, ולא ענה לשירות המבחן כשניסו ליצור עמו קשר.

בעל רישיון משנת 2012, וכבר לחובתו 5 הרשעות, שאחת מהן נהיגה בפסילה, ואת העבירה נשוא הערעור הוא ביצע כ- 4 חודשים לאחר שהורשע ונפסל רישיונו.

בנסיבות אלה לא שגה בימ"ש קמא כאשר עצר את התהליך שהבחין שהתהליך נעצר מבחינת המערער שהשתמש בסמים, וזה אינו המקרה בו יש להאריך מאסר על תנאי.

מתסקיר משלים שהתקבל בערכאת הערעור-עולה כי ממליץ על הארכת התנאי, צו מבחן, ושל"צ, אולם הדבר נותן ביטוי רק לאינטרס שיקומי. עונש זה אינו מתאים לעבירות החמורות בהן הורשע, ואינו מתיישב עם מדיניות הענישה בפסיקה.

לעומת זאת, העונש שבימ"ש קמא הטיל על המערער הינו ראוי והולם בנסיבות, איזן את מכלול השיקולים, סקר את כל תסקירי המבחן שניתנו בעניינו, התייחס לגילו הצעיר ולתקופת מעצרו.

בדיקת השתן חיובית להימצאות סמים ניתנה על ידו ביולי 2016 כשהמערער היה בעיצומו של הטיפול ושיתוף הפעולה בשירות.

ברע"פ 4803/14 אלי מזרחי נ' מדינת ישראל - נקבע עניין יישומו של תיקון 113, לפיו גם אם גזר הדין אינו מבטא באופן ראוי את הוראות התיקון- הדבר אינו מצדיק בהכרח את התערבות ערכאת הערעור.

בעפ"ת 46770-10-14-נקבע כי למרות שבימ"ש קמא לא יישם כראוי את הכללים, לא יהיה בכך כדי להביא לביטול אוטומטי של גזר דינו.

לאור כל האמור, יש לדחות את הערעור.

6. דין והחלטה

בנסיבות אלה, יש מקום לקבלת הערעור בחלקו.

בצדק שקל בימ"ש קמא לחומרה את אופי העבירות בהן הורשע המערער ונסיבותיהן.

לא זו בלבד שהמערער נהג בזמן פסילה, עבירה חמורה מאוד המצדיקה לכשעצמה מאסר מאחורי סורג ובריח, אלא שאף נלווית לעבירה זו עבירות נוספות שעניין נהיגה במהירות מופרזת של 177 (!) קמ"ש וללא ביטוח.

לו היה מדובר בנסיבות בהן היה המערער נעדר כל עבר פלילי או תעבורתי, הרי שהיה מקום להידרש לאינטרס השיקומי בעניינו.

ואולם - מקום בו לחובתו הרשעות קודמות בפלילים ובתעבורה, ובכלל זה - עבירה נוספת של נהיגה בזמן פסילה משנת 2014, בגינה הוטל עליו מאסר מותנה בר הפעלה בתיק זה - על האינטרס הציבורי לגבור.

משהושת על המערער מאסר מותנה בתיק הקודם בגין ביצוע אותה עבירה - מתוך רצון להקל עמו ולאפשר לשוב לדרך הישר - שוב אין לו מקום להלין על הפעלת התנאי בנסיבות אלה שעה שזלזל באמון שניתן לו ע"י בית משפט, ושב לחטוא.

יש לציין כי במצב דברים זה, תמוהה התרשמותו של השירות מכך שההליך המשפטי מהווה עבור המערער "גורם מרתיע" כשניכר מהתנהגותו המתוארת כי לא זו בלבד שלא חש מורתע, אלא הרהיב עוז להסלים התנהגותו פורעת החוק זו הפעם.

דברים אלה מקבלים וודאי משנה תוקף מקום בו רק **בשנת 2012** הוציא המערער רישיון נהיגה, וכבר הספיק לצבור **5 הרשעות תעבורה**.

נוכח האמור, לא זו בלבד שאין בגילו הצעיר כדי לשמש לו לקולא או להצדיק שיקום, כי אם לשמש לחומרה בעניינו.

יש לציין כי ההליך הטיפולי שעבר המערער הינו מחויב המציאות נוכח היותו בבחינת "שור מועד" בעת שאוחז בהגה, ואינו מצדיק את הארכת התנאי, בעיקר נוכח עברו של שימוש בסמים ואלכוהול, ולא כל שכן כשהתברר כי אף בעיצומו של ההליך הטיפולי - שב להשתמש בסמים.

עיון בתסקיר האחרון שהונח בפני בימ"ש קמא מעלה כי לאחר גילוי הסמים בבדיקה - התחמק המערער משיחה עם השירות ולא ניתן היה לאתרו טלפונית.

למותר לציין כי הלכה פסוקה היא כי הארכת תוקפו של עונש מאסר מותנה, תעשה רק במקרים חריגים ומטעמים שירשמו, מקום בו בנסיבות העניין לא יהיה זה צודק להפעיל את עונש המאסר על תנאי.

ברע"פ 7391/08 יוסף מחאג'נה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.07.2008) נקבע לעניין זה -

"על-פי מצוות החוק, הארכת תקופת תנאי אפשרית "מטעמים שירשמו... אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות העניין לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על

תנאי" ... שיקול הדעת הניתן לבית המשפט בהארכת עונש מאסר מותנה מתמקד במצבים שבהם מוצדק לתת לנאשם הזדמנות נוספת לחזור לדרך הישר, כאשר הוא מראה סימנים המניחים יסוד לציפייה כי כך יהיה. עצם אורכו של עונש המאסר על תנאי שהוטל בגין הליך קודם אינו טעם מיוחד להארכתו, במיוחד כאשר הנאשם אינו מראה סימנים אמיתיים של הכרה והפנמה של משמעות התנהגותו הפלילית..."

יש לציין כי נאשם שבגיל צעיר כבר צבר עבירות תעבורה מן הגורן ומן היקב, במהלך 4 שנים בהן אוחז ברישיון נהיגה, חוזר ונוהג בפסילה זו הפעם השנייה ביודעו כי מע"ת תלוי ועומד נגדו, תוך ביצוע עבירות נוספות, ושב ומשתמש בסמים בעיצומו של ההליך הטיפולי - אינו זכאי להמשיך וליהנות מאמון בית המשפט פעם נוספת.

לאור האמור, החלטת בימ"ש קמא להעדיף את אינטרס הציבורי על פני שיקולי שיקום הינה סבירה וראויה, כמו גם קביעתו כי נסיבות העניין אינן מעלות טעמים מיוחדים להארכת התנאי בעניינו.

יש לציין כי אף התסקיר המשלים, אינו מעלה נסיבות מיוחדות, חריגות או יוצאות דופן המצדיקות את הארכת התנאי, כשעדיין מדווח השירות כי קיים מצדו קושי להתבונן באופן מעמיק על קשייו השונים ועל המניעים הנפשיים שעומדים ברקע למעורבותו הפלילית.

עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי מהתסקיר המשלים בעניינו עולה מגמה חיובית מצד המערער, לפיה מקפיד לעבוד באופן מסודר עם דודו מידי יום משעות הבוקר המוקדמות (אף הוגשו תלושי שכר), ניתק קשריו השוליים, השתלב וסיים בהצלחה סדנה טיפולית בתחום התעבורה, באופן שמאפשר לפנים משורת הדין לתת ביטוי להקלה מסוימת בעונשו.

יש לציין כי הגם שבימ"ש קמא חפף את המאסר המותנה בר הפעלה במלואו למאסר בתיק זה, הרי שיש מקום להקל בתקופת המאסר ולהעמידה על אורך תקופת המאסר על תנאי שהופעל.

יש לציין כי תקופת פסילה של שנתיים ימים שהושתה עליו אינה חורגת מהסביר, כי אם יש בה כדי להרחיק את המערער לתקופה ממושכת מכבישי הארץ, במהלכה יוכל להמשיך בהליך הטיפולי בו החל, ולהפנים את חומרת התנהגותו עד כה - לבל יחטא שוב.

7. לאור האמור, דין הערעור להתקבל בחלקו במובן של קיצור תקופת המאסר ל- 7 חודשים כשיתר רכיבי גזר הדין יותרו על כנם.

המאסר המותנה שהופעל - יופעל בחופף למאסר שהוטל.

ממשך המאסר ינוכה משך מעצרו מיום 12.6.15 - 6.7.15.

עמוד 8

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו בכלא הדרים ביום 1.4.17 שעה 10:00, ועל בא-כוחו לתאם מיון מוקדם במידת האפשר.

עיכוב ביצוע המאסר כפוף לערבויות שהופקדו והתנאים מבית משפט קמא, לרבות ביום 15.8.16.

ניתנה והודעה היום י' אדר תשע"ז, 08/03/2017 במעמד הנוכחים.

נאוה בכור , שופטת